

părau în capetele lor. Valurile și vijeliile, prin cari plutiră ei dela descălecarea lor în Dacia, încă tot nu se aședaseră de tot.

Ce e drept, poporul dela țără acum nu se mai vindea ca vitele; preoții românesci nu mai cresceau câinii domnilor pământesci, și fiii lor nu se mai opriau de a se îmbrăca în haine vinete și de a umbla la școlă, ca odinioară. De această pătă a omenimei, de acest jug rușinătoriu pentru demnitatea omenescă, filosoful și umanul imperatoriu Iosif II-lea eliberă, har Domnului! pentru totdeauna pre români. Dară pentru aceea starea lor totuși era încă de tot apăsătoare, nesuportabilă de alții decât numai de bieții români, crescuți în suferințe de secol. Ei, românii, încă tot numai de ^{vite} parie se socotiau și acum în patria lor, seu după nomenclatura legislațiunei țerei inșiși: de *misera plebs contribuens*, lipsiți de toate drepturile politice prin neomenosele aprobate și compilate, care erau legile țerei. Pentru că poporul dela țără, lucrătoriu de pământ, deși acum nu mai era legat de glia ca odinioară, el era însă ~~lobagi~~ obagi, avea să facă ȝile de lucru domnului pământesc, carele nefind legat prin lege, neesistând vre-o normă urbarială pozitivă îl ținea cât vrea, de multe ori și săptămâna intrăgă în brasdă la lucrul seu domnesc. Obagiul era legat de voia despotică a domnului seu pământesc astfel, că acesta putea dispune cu el după plac: îl putea bate, maltrata, ba și ucide fără temere de a i se pute intempla alta, decât cel mult ca să-l plătescă cu bani. Românii din pământul așa numit regesc erau mai liberi, dară și ei asupriți și batjocuriți în tot modul de către conlocuitorii lor sași, cari aveau puterea în mână. De asemenea sörte se bucurau și preoții români, ei încă nu se deosebiau mai intru nimica de poporeni sei. Ei dedeau contribuțiune și purtau greutate în rënd cu celălalt popor; ba ce este mai mult, ei dedeau ȝecime preoților de alte confesiuni, pre când acestia erau scutiți de ori-ce dare de ori ce greutate, socotiți fiind în clasa celor privilegiați. Érá fiii românilor, deși se admiteau și ei acum la școlă și le